

(باسى 1 - بەتتە)

جۇڭگونىڭ ماجىلىستەردى وتكىزۇ چاعداين تا- نىستىرىپ، ئتوراعا شي جىنپىڭ ورتاعا قويغان كە- لەلى ۇستانمىھاردى، دارىپتەمەلەردى، سونداي - اق تەرەڭ نىقالىن ئۇسىندىردى .

ۋاڭ ي بىلاي دەدى: سانباداعى ديدار- لاسۇدان جانە شيامىنداى ديدارلاسۇدان كەيىن، جۇڭگو 3 - رەت برىكىس ەلدەرى باسشىلارنىڭ ديدارلاسۇن وتكىزدى، بۇل پارتيا 20 - قۇربلتا- يىنىڭ الدىنداى ئىز وتكىزگەن ەڭ ماڭغزدى دىپلوماتىالىق قىيىمل، خالىقارالىق ادلىدىكىنى، تۇراشلىدئقتى بىرگە قورعاۋ، ەلەمدىك دامۇ سى- تەرىن قايتادان سەرىپلىنۇ، ادامزاتنىڭ تاعىدر- لاس ورتاق تۇلغاسىن قۇرۇدى ىلگەرلەتۇ جو- نىنەن ماڭغزدى مانڭە يە .

قازىر دۇنيە ئۇجۇزى جاڭا الاساپىران وزگە- رىس مەزگىلىنە ئوتتى، 100 جىلدىق وزگەرىسى عاسىرلىق نىدەتپەىن قاباتتاسىپ چاڭغىىردىق تۇدىرىپ، ەكونومىكانىڭ قايتا جاندىانوۇ قادامى قىيىنشىلققا ۇشراپ، خاۇمپىسزدىك سىن - سايسى اناغۇرلىم كورنەكتىلەنىپ، ەلەمدىك دامۇ سىتەرى قارىسى جەل، كەرى اعسقا تاپ بولدى. ۴ار ەلدىڭ خالىقارالىق ادلىدىككە، تۇراشلىدىققا دەگەن ئۇنى اناغۇرلىم كۇشىيىپ، خالىقنىڭ دامۇعا، سەلبەستىككە دەگەن ئۇمت - تەلگى انا- غۇرلىم كوكەي تەستىلەندى. ئتوراعا شي جىنپىڭ تۇتاس ادامزاتنىڭ قۇت - بىرسى بىيىگىندە تۇرىپ، برىكىس ديدارلاسۇنىڭ ئىر قىدىرۇ نە- گىزدەۋشىلىك، جەتەكشىلىك، مەحانىزمىدىك جە- تىستىكتەر قالىپتاستىرۇنا جەتەكشىلىك ەتىپ، ئىرى ەل كوسەمىنىڭ تارىجي جاۇاپكەرشىلىك ار- قالاۋى مەن ەلەمدىك نىتا - نىقالسىن تولىق كور- سەتىپ، دۇنيە ئۇجۇزنىڭ بەيىتشىلگى مەن دامۇنا تىڭ جۇڭگو ۇلەسىن قوستى .

ئېرىنىشى، ادلىدىكىنى، تۇراشلىدئقتى قورعاپ، دۇنيە ئۇجۇزنىڭ بەيىتشىلىگىن قورعاۋ ئۇشىن ادلىدىگىن ايتتى

ۋاڭ ي بىلاي دەدى: ئىر مەزگىل ۋاقتى- تان بەرى، قىرىي قاياتتىق سوعىس ويى، توپشىل- ىدىق ساياسىي باس كوتەرىپ، ەداستۇرلى جانە ەداستۇرلى مەمس خاۇمپىسىزدىك قاتەرى تولاىسىز تۇىلدى. كەيىىر ەلدەر اسكەري سىتەر وداقتاستىىن كەڭەيتۇ ارقىلى ابىسولىتتى خاۋىپ- سىزدىككە ۇمتىلۇعا ۇرىنىپ، وزگە ەلدەردى ئوز جاعىنا شىعۇعا ماچبۇرلەپ، توپتار قارسىلاسۇن قالىپتاستىرىپ، وزگە ەلدەردىڭ ۇقىق - مۇددە- سىن ەلەمەي، بارنىشا وزىمەنن كەرەمەت ەشكىم جوق دەپ سانادى. خالىقارالىق چاعدايداعى ورنىقىسىز- دىق، تۇراقسىزدىق، خاۋىپ فاكتورلارى جوعارباپلا، دۇنيە ئۇجۇزى ئبولىنىپ ىلىپ قارسىلاساتىن رەال خاۋىپ - قاتەرگە ئدوپ كەلدى .

بەيىتشىلىك — بەيينە كۇن نۇرى مەن اۋا سىياقتى، ادامزات سۇيەنىپ ئومىر سۇرەتىن جانە دامىيتىن نەگىزگى فاكتور، بۇكىل دۇنيە ئۇجۇزى خالىقتارنىڭ كوكەي تەسى نىلەگى. ئتوراعا شي جىنپىڭ سوزىنىدە بىلاي دەپ تەرەڭ اتاپ كورسەتتى: ەكى رەتكى دۇنيە جۇزىلىك سوعىس پەن قىرىي قاياتتىق قارسىلاسۇ سىندى اشتى تارىچ وكتەمە- دىكىنىڭ، توپشىلدىق ساياسىيدىڭ، توپقا ئبولىنىپ قارسىلاسۇدىڭ بەيىتشىلىك، خاۇمپىسىزدىك اكەل- مەيىتىندىگىن، تەك سوعىسى، قاقتىسى تۇدىراتىند- دىمىىن كورسەتتى. ۇكرائىنا ادعاردىسى دۇنيە جۇ- زىنىدەگى ادامدارعا تاغى ئىبر رەت ساقتىق دابى- لىن قاقتى: ناقتى قۇاننا، بەدەلىنە كوروسوقىرلە- پەن سەنىپ، اسكەري سىتەر وداقتاستىىن كەڭەيد- تىپ، وزگە ەلدەردىڭ خاۇمپىسىزدىگىن قۇربان ەتىپ ئوز خاۇمپىسىزدىگىنە ۇمتلۇ خاۇمپىسىزدىك قىس- پاعىنا دۇشار تەپەي قويمەيدى. ئتوراعا شي جىنپىڭ تەك بارلىق ادام بەيىتشىلىكىنى قاستەتلەرلەسە، بەيىتشىلىكىنى قورعاسا عانا، تەك بارلىق ادام سوعىستىڭ اشتى ساباغىن ەستەن شىعارماسا عانا، بەيىتشىلىكتەن ئۇمىت بولادى، - دەپ باسا دارىپتەدى .

ئتوراعا شي جىنپىڭ بىيلعى بو - اۋ ازىيا تالىق مىنەرىنىڭ جىلدىق ماجىلىسىندە تۇڭغىش رەت ەلەمدىك خاۇمپىسىزدىك باستاماسىن ورتاعا قويىپ، خالىقارالىق قوعامنىڭ قىزۇ ئۇن قوسۇنا يە بولدى. وسى رەتكى برىكىس ەلدەرى باىشى- لارنىىڭ ديدارلامسۇ كەزىنىدە، ئتوراعا شي جىنپىڭ باستامانىڭ مازمۇنى مەن رەال ئمانىن شىكەرد- لەي ئتوسىندىرىپ: ۴ار ەل ورتاق، كەشەندى، سەلبەسەتتىن، باياندى خاۇمپىسىزدىك كوزقاراسنا تاباندى بولۇ؛ ۴ار ەلدىڭ بەلىك ۇقىغىنا، تەرىرد- تورياسىنىڭ تۇتاستىغىنا قۇرمەت ەتۇگە تاباندى بولۇ؛ بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى ۇستاۋىنىڭ

باستى ماقساتى مەن پرىنسىپىنە بويسۇنۇعا تاباند- دى بولۇ؛ ۴ار ەلدىڭ خاۇمپىسىزدىك جونىندەگى ۇيلەسىمدى ئجتى قاداالاپ وتىرعاندارىنا ئمان بەرۇگە تاباندى بولۇ؛ مەملەكەتتەر اراسىنداى الاۋىزدىقتىار مەن تالاس - تارتىستىاردى سويلەسۇ، كەڭسەسۇ ارقىلى بەيىت جولىمەن شەشۇگە تاباندى بولۇ؛ ەداستۇرلى سالالار مەن ئىبر تۇتاس جوسپارلاپ قورعاۋعا تاباندى بولۇ كەرەك، - دەپ باسا دارىپتەدى. ئتوراعا شي جىنپىڭ: خالىقارالىق قوعام تەكە ترەستىكىنى دوعارىپ، وكتەمدىك پەن وزبىرلىق ساياسىيعا بىرگە قارىسى نۇرىپ، ئوزارا قۇرمەت ەتەتىن، ەادىل دە تۇراشل، سەلبەسىپ تەڭ يىگىلىكتەنەتىن جاڭاشا خالىقارالىق قارىم - قاتىناس ورناتىپ، قۇانىش پەن قايعىدا ورتاق بولاتىن، چاقىسى مەن جاماند- دى بىرگە كورەتىن ورتاق تۇلغا تانىمەن ورناتۇ كەرەك، - دەپ ايقىن اتاپ كورسەتتى .

ئتوراعا شي جىنپىڭ تاغى بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: برىكىس ەلدەرى ماڭغزدى بازارى جاڭادان گۇلدەنگەن ەلدەر مەن وركەندەپ كەلە جاتقان ئىرى ەلدەر رەتىنىدە، باتىلدىقپەن جاۋاپكەرشىلىك ارقالاپ، جۇرەكتىلىكپەن سىكەر- لىك كورسەتىپ، دۇنيە جۇزىنە بەلسەندى، ورنىق- تى، سىندارلى كۇش ۇستەۋ كەرەك. ادلىەتتى جاقتاۇ، زورەكەرلىككە قارىسى تۇرۇ، ادلىدىكىنى قورعاۋ، وزبىىرلىققا قارىسى تۇرۇ، نىتىماقتى قورعاۋ، بولشەكتىۋگە قارىسى تۇرۇ كەرەك. ادىد- لىكىنىڭ، تۇراشلىدىقنىڭ ئۇنىن تاراتىپ، خالىقارا- لىق قوعامنىڭ شىن مانىدىنەگى كوپ جاقىتلىقتى اماليااتنا ايگىلەۋىن ىلگەرلەتىپ، بىرلەسكەن مەم- لەكەتتەر ۇيىمىن ۇيىقى ەتكەن خالىقارالىق جۇيە مەن خالىقارالىق زالىك نەگىزىنىدەگى خالىقارالىق ئتارتىپتى قورعاپ، قىرىي قاياتتىق سوعىسى ويى- مەن توپتار قارسىلاسۇن دوعارىپ، سىڭار جاقتى جازالاۋعا، جازالاردى بەتالدى قولدانۇعا قارىسى تۇرىپ، ادامزاتنىڭ تاعىدرلاس ورتاق تۇلغاسى «ۇلكەن شائىراى» ارقىلى زورەكەرلىكىنىڭ ”شاعىن شەڭجەرىن“ باسىپ ئۇسۇ كەرەك .

ۋاڭ ي مىنالاردى ئىبلدىردى: ئتوراعا شي جىنپىڭنىڭ ئسوزىنىڭ تۇى ايقىن، لەبىزى لەپتى بولدى، وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەر- دىڭ بەيىتشىلىك پەن تىنىشتىقتى قىزۇ سۇيەتىن، زورەكەرلىك پەن وزبىىرلىققا قارىسى نۇراتىن ورتاق تىلەگىن بەيينەلەپ، تۇراشلىدىق ئۇنىن، بەيىتشىلىك ئۇنىن، ەداۋىر ئۇنىن تاراتتى. ەلەم- دىك خاۇمپىسىزدىك باستاماسى ەدال كەزىنىدە ور- تاغا قويىلدى، ماڭغزدى رەال مانڭە جانە تەرەڭ نىقالعا يە، دۇنيە ئۇجۇزنىڭ بەيىتشىلىك سىتەرىنە دەگەن تاباندى قولداۋ بولۇمەن بىرگە، كەزەك- تەگى بىلىقپالىققا، وزگەرىسكە ئونىمدى توتەپ بەرۇگە دە ايقىن باعدار كورسەتتى. جۇڭگو بەيد- ىتشىلىكىنى سۇيەتىن بارلىق ەلىمەن بىرگە تۇرا- شلىلدىقتى بەرىك ۇستانىپ، بەيىتشىلىكىنى قورعاپ، ەلەمدىك خاۇمپىسىزدىك ورتاق تۇلغاسىن قۇرۇدى ىلگەرلەتەدى .

ەكىشى، نازاردى دامۇ ئاقىربىسنا شوغىرالاندىرىپ، ەلەمدىك دامۇعا، سەلبەستىككە تۇ ۇستاپ، باعدار بەلگە. ىلدى

ۋاڭ ي بىلاي دەدى: چاقىىنى جىلدارى ەلەمدىك ەكونومىكانىڭ قايتا جاندىانوۋى قىيىنشىلققا ۇشراپ، وڭتۇستىك پەن سولتۇستىك اراسىنداى دامۇ جىلغاسى زورىيىپ، خالىقارالىق دامۇدىڭ، سەلبەستىكىنىڭ قوزعاۋشى كۇشى جەتكىلىكىىز بولدى، دامۇ ماسەلەسى خالىقارالىق كەڭەستىك تارتىپتە بارغان ساپىن شەت قاقاپىعا ۇشراپ، بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنىڭ 2030 - جىلغا دەپىنگى باياندى دامۇ كەڭەستىك ئتارتىتىن تىيا- ناقتاندىرۇ اياق ىلىسى قىيىندادى. وسى ئۇشىن، ئتوراعا شي جىنپىڭ بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيد- مىنىڭ ماجىلىسىندە ەلەمدىك دامۇ باستاماسىن ور- تاغا قويىدى، ماقساتى خالىقارالىق قوعامنىڭ نازار- دى دامۇ ماسەلەسىنە قايتادان شوغىرالاندىرۇىن ىلگەرلەتىپ، دامۇداعى قىيىن ماسەلەنى شەشۇگە جۇڭگو جوباسى مەن جۇڭگو اقىل - پاراساتىن قوسىپ، ماڭغزدى ەلۇمەتتىك ئونىم ازىرلەشۇ. باستاما بۇگىنگە دەيىن 100دەن استام مەملەكەت پەن خالىقارالىق ۇيىمنىڭ ئۇن قوسۇنا يە بولپ، 50 نەشە مەملەكەت ”ەلەمدىك دامۇ باستاماسى دوستىق گرۇپپاسىنا“ كىردى .

وسى رەتكى ەلەمدىك دامۇ جونىندەگى جو- عارى جىكتەنگىلەر كەڭسەىندە، ئتوراعا شي جىنپىڭ

ادامزات داموۋىنىڭ، العا باسوۋىنىڭ جاڭا تاراوۋىن جازدى

جالپىعا ئىپىمدى دە تەپە - تەڭ، ساپكەستى دە سىيسىمدى، سەلبەسىپ تەڭ يىگىلىككە كەنەلەتىن دامۇ ارناسىن بىرگە تۇلغالاۋدى شىكەرلەي ور- تاغا قويىپ، 4 جاقتاغى دارىپتەمەنى ورتاعا قويدى: ئېرىنىشى، دامۇدى جەبەيتىن خالىقارالىق ورتاق تانىمدى بىرگە ۇيىستىرىپ، دامۇدى خالى- قارالىق كەڭەستىك ئتارتىپنىڭ وزەكتى ورنىنا قويىپ، بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنىڭ 2030 - جىلغا دەيىنگى باياندى دامۇ كەڭەستىك ئتارتىمىن تىياناقتاندىردۇ؛ ەكىشى، دامۇعا ئىپىمدى خالىقارا. لىق ورتانى بىرگە قالىپتاستىرىپ، اشىق دۇنيە ئۇجۇزى ەكونومىكاسىن قۇرىپ، اناغۇرلىم ەادىل، ۇيلەسىمدى ەلەمدىك باسقارۇ جۇيەسى مەن ئتۇ- زىم ورتاسىن ورناتۇ؛ ئۇشىنىشى، ەلەمدىك دامۇ جاڭا قوزعالىسى قۇاتتىارنى بىرگە جەتىلدىرىپ، ىلىم - تەحنىكا مەن تۇزىمدە جاڭالىق اشۇدى ىلگەرلەتەپ، اناغۇرلىم قۇاتتى، جاسىل، اقاۋسىز ەلەمدىك دامۇدى جۇزەگە اسىرۇدى جەبەۋ؛ ئتورتىنىشى، ەلەمدىك دامۇ سەرىكتەستىك قارىم - قاتىناسىن بىرگە ورناتىپ، وڭتۇستىك پەن سول- تۇستىك ەكى جاق ئىبر بەتالىسقا قاراي ئۇجۇرىپ، نىتىماقتى، تەرەزەسى تەڭ، بىر كەلىكى، جالپىعا ئىپىمدى ەلەمدىك دامۇ سەرىكتەستىك قارىم - قاتىناسىن بىرگە ورناتىپ، وڭتۇستىك پەن سول- تۇستىك ەكى جاق ئىبر بەتالىسقا قاراي ئۇجۇرىپ، نىتىماقتى، تەرەزەسى تەڭ، بىر كەلىكى، جالپىعا ئىپىمدى ەلەمدىك دامۇ سەرىكتەستىك قارىم - قاتىناسىن بىرگە قۇرىپ، ەارقانداي ئىسىر ەلدى، ەارقانداي ئىسىر ادامدى قاتاردان قال- دىرماۋ .

ئتوراعا شي جىنپىڭ تاغى جۇڭگو جاقنىڭ ەلەمدىك دامۇ باستاماسىن تىياناقتاندىرۇنىداى ما- ئغىزدى شارالارىن جارىيالادى، بۇلار مىنالاردى قامتىيدى: ”ەلەمدىك دامۇ جانە وڭتۇستىك - وڭ- تۇستىك سەلبەستىك قورىن“ قۇرۇ، جۇڭگو - بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى بەيىتشىلىك جانە دامۇ قورنىا ۇسىنىلمىدى ارتتىرۇ، ەلەمدىك دامۇدى جەبەۋ ورتالىغىن قۇرۇ، ‹‹ەلەمدىك دامۇ بايانداماىس›› جارىيالاۋ، ەلەمدىك دامۇ ئىلىم تورىن قۇرۇ سىياقتىلار ەلەمدىك دامۇ بايلىغىن جۇمىلدىردۇعا، 2030 - جىلغا دەيىنگى باياندى دامۇ كەڭەستىك ئتارتىمىن جەدەل تىياناقتاندىرۇعا جۇڭگو ۇلەسىن قوستى. كەڭەستە تاغى 32 ئتۇر- لى شارانى قامتىعان جەتىستىك تىزىمدىگى جارىيا- لاندى، كەدەيلىكى ازايىتۇ، استىق خاۋمپىسىزد- گى، نىدەتكە قارىسى اتتانۇ جانە ۇاكىسىنا، دامۇعا قارجى قۇراۋ، كىلپات وزگەرىسى جانە جاسىل دامۇ، ونەر كاسىپتەندىرۇ، سىفىرلى ەكونومىكا، سىفىرلى داۋىردە ۇلاسىۇ، تۇتاسۇ سىياقتى 8 سالانى قامتىيدى، ەلەمدىك كەدەيلىكى ازايىتۇ جانە دامۇ سەرىكتەستىك بىرلەستىگىن قۇرۇ، ”استىق ئوندىد- رىسىن جەبەۋ ارنايى ارەكەتىن“ باستاۋ، خالىقارا- لىق ۇاكىسىنادا جاڭالىق اشۇ جانە زەتتەپ اشۇ سەلبەستىگى بىرلەستىگىن قۇرۇ، ەلەمدىك تازا- ەنەرگىيا سەلبەستىك سەرىكتەستىك قارىم - قاتىنا- سىن قۇرۇدى ىلگەرلەتۇ، ەلەمدىك ورماندى با- ياندى باسقارۇ تورىن قۇرۇ، ەلەمدىك دامۇ خالى- قارالىق تالىقى مىنەرىن وتكىزۇ، سونداي - اق وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەرگە 100 مىڭ زەرەتتەۋ - ئىلىم اسىرۇ، زەرەتتەۋ - تالىقى سانىن بەرۇ سىياقتىلاردى ئوز شىنە العان. جۇڭگو جاق خالىقارالىق قوعامەمەن بىرگە، كەڭس جەتىستىك- تەرىن بىرگە ويداعىداي تىياناقتاندىرىپ، تاراپتار بىرگە قاتىناسقان نىساندار قامباسىن اشىپ، 2030 - جىلغا دەيىنگى باياندى دامۇ كەڭەستىك ئتارتىمىن جەدەل تىياناقتاندىردۇعا قۇاتتى قوزعاۋشى كۇش قوسۇدى ئۇمىت ەتەدى .

ۋاڭ ي بىلاي دەدى: ەلەمدىك دامۇ جونىد- دەگى جوعارى جىكتەنگىلەر كەڭسەىن وتكىىزۇ ەلەمدىك دامۇ باستاماسىنىڭ تىياناقتانىپ تامىر تارتا باستاعانىدىمىن بىلدىرەدى. وسى رەتكى كە- گەسكە قاتىناسقان ساپاسىي قايراتكەرلەردىڭ نىشىندە برىكىس بەس ەل باششىلارنىان تىسى، تاغى 20 ەل توپىنىڭ كەزەكتى ئتوراعا ەلى ىندو- نەزىيا، ازىيا - تىنىق مۇحيت ەكونومىكالىق سەل- بەستىك ۇيىمىنىڭ كەزەكتى ئتوراعا ەلى تايلاندى، تاۋەلسىز مەملەكەتتەر دوستاستىغىنىڭ كەزەكتى ئتوراعا ەلى قازاقىستان، شىغىسى وڭتۇستىك ازىيا جا، تىنىق مۇحيت ارال مەملەكەتتەرى تالىقى مىند- بەرىنىڭ وتاعاسى ەلى فىچىي، لاتىن امەرىكاسى جانە كارايب مەملەكەتتەرى ورتاق تۇلغاسىنىڭ كەزەكتى ئتوراعا ەلى ارگەنتىنا، افرىكا ەلدەرى وداعىنىڭ كەزەكتى ئتوراعا ەلى سەنەگال، شاڭخاي سەلبەستىك ۇيىمىنىڭ كەزەكتى ئتوراعا ەلى وزبەكىستان، اراب ەلدەرى وداعىنىڭ كاندىدات كەزەكتى ئتوراعا ەلى الجىرىيا، سونداي - اق ەگىپەت، ەفىوفيا، مالايزىيا، ىران سىياقتى ماڭغزدى

بازارى جاڭادان گۇلدەنگەن جانە وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردىڭ باسشىلارى بار، كەڭ كولەمدى ۇاكىلىدىككە خانە خالىقارالىق نىقال كۇشكە يە. ۴ار ەل باسشىلارى ”جاڭا داۋىردەگى ەلەمدىك دامۇ سەرىكتەستىك قارىم - قاتىناسىن ورناتىپ، 2030 - جىلغا دەيىنگى باياندى دامۇ كەڭەستىك ئتارتىمىن قول ۇستاسا تىياناقتاندىرا- ىق“ دەگەندى باستى تاقىرىپ ەتىپ، دۇنيە ئۇجۇزى ەكونومىكاسىنىڭ جاندىانوۋىن جەدەلدەتۇ، ناقتى سەلبەستىكتەردى تەرەگدەتۇ، ەلەمدىك دامۇ باستاماسىن تىياناقتاندىرۇ، جاڭا داۋىردەگى ەلەمدىك دامۇ سەرىكتەستىك قارىم - قاتىناسىن ورناتۇ سىياقتى كەڭەستىك تاقىرىپتاردى ارقاۋ ەتىپ شىكەرلەي تالىقى جۇرگىزىپ، بىرگە دامۇدىڭ، گۇلدەنۇدىڭ قۇاتتى ەداۋىر ئۇنىن شى- ەانداتتى .

ئۇشىنىشى، سەلبەسىپ تەڭ يىگىلىككە كەنەلۇدى جەبەپ، ەلەمدىك باسقارۇ جۇيەسىن كەمەلدەندىرۇگە باغىت - باعدار سىلىتەپ، ئجون - جوبا كورسەتتى

ۋاڭ ي بىلاي دەدى: خالىقارالىق كۇشتەر سالىستىرىماسىنداى وزگەرىس پەن ەلەمدىك سىن - ساپىستاردىڭ كوبەيتۇنە ىلەسە، ەلەمدىك باسقارۇ- دى كۇشەيتىپ، باسقارۇ جۇيەسىنىدە وزگەرىسى جاساۋدى ىلگەرلەتۇ جۇرت قالاۋىنا، ۇلكەن اۋقىم بەتالىسىنا اينالدى. دەسەدە كەيىىر مەملە- كەتتەردىڭ كىسراپقالىقپەن وكتەمدىكىتى، سىڭار جاقىتلىقتى، قورعاپمازدىقتى قانسارسا جۇرگىزىپ، دۇنيە ئۇجۇزى ەكونومىكاسىن ساپاسىيالىندىرىپ، قۇرالعا، قارۇعا اينالدىرىپ، جاھاندانوۋعا قارىسى كۇشتەردى اسقىندىرغانىن دا كورە ئىبلۇمىىز كەرەك. دۇنيە ئۇجۇزى ەكونومىكاسىنىڭ جانىداد- ۇى شەشۇشى كەزەگدە تۇر، ەلەمدىك باسقارۇ وزگەرىسى بەتالىستىق تالعامعا ئدوپ كەلۇدە. اشىق، سىيسىمدى بولۇ ما، ەلە توماعا - تۇپىقتا، پەن وزگەلەردى قاقاپايلاۋ ما، توغىسا دامۇ ما، ەلە توپقا ئبولىنىپ قارسىلاسۇ ما، بۇلار بۇكىل ادامزاتنىڭ بولاشاق تاعىدرىنا سايادى .

ئتوراعا شي جىنپىڭ شىكەرلەي بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: تارىختى كەرى شەگىنىدد- رىپ، وزگەنىڭ جولىن بوگەۋگە ۇرىنۇ، ەڭ سو- ئمىندا، تەك ئوز جولىن بىتتەپ تاستايدى. ئىىز اشىق، سىيسىمدى بولۇعا تاباندى بولپ، وندىر- گىش كۇشنىڭ دامۇنا كەدەرگى بولاتىن بوگەت اتاۋلىنى قىراتىپ، جاھاندانوۋدى اقاۋسىز دامۇعا باستاۋىمىز، ىلگەرلەتۇىمىز؛ دۇنيە جۇزىلىك ساۋدا ۇيىمىن وزەك ەتكەن كوپ جاقتى ساۋدا ئتۇزىلىسىن قورعاپ، ساۋدا، قارجى قوسۇ، تەحنىكا قامالىن بۇزىپ، اشىق دۇنيە ئۇجۇزى ەكونومىكاسىن قۇرۇدى ىلگەرلەتۇىمىز؛ بىرگە اقىلداسۇعا، بىرگە قۇرۇعا، بىرگە يىگىلىكتەنۇگە تاباندى بولپ، ەلەمدىك ەكونومىكانى باسقارۇ- دى كۇشەيتىپ، بازارى جاڭادان گۇلدەنگەن ەلدەر مەن وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردىڭ ۇاكىلىدىك سىپپاتى مەن ئسوز سويلەۋ ۇقىغىن ارت- تىرىپ، ۴ار ەلدىڭ ۇقىق - مۇددەسىنىڭ تەڭدىگە- نە، قايعىدا تەڭدىگىنە، وراي تەڭدىگىنە شىنايى كەپىلىدىك ەتۇمىز كەرەك. دۇنيە ئۇجۇزى ەكو- نومىكاسىنىڭ جاندىانوۋى جوللىقان سىن - ساپىسى- تىارعا قاراتا، ئتوراعا شي جىنپىڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: تەك قىيىندىقتى بىلەك بىرىكتىرە جەڭىپ، نىتىماقتاسا سەلبەسۇگە تاباندى بولغاندا عانا، ەكونومىكالىق دىعادىرىستىى جەئۇگە بولادى. تاراپتار ويدى ئىبر جەرگە شوغىرالاندد- رىپ، كۇشتى ئىبر جەرگە جۇمىساپ، ماكرولىق ەكونومىكاداعى ساپاساتتىق ساپكەستىرىۋدى كۇ- شەيتىپ، ەلەمدىك جاندىانوۋ اياق ىسىنىڭ باسەڭ- دەۋىنىنەن، ئىتپىتى، ئۇزىلىپ قالۇىنان ساقتانۇ كەرەك. نەگىزگى دامىعان ەلدەر جاۋاپكەرشىلىك ارقالايىتىن ەكونومىكا ساپاساتىن قولدانىپ، سا- پاساتىنىڭ ۇنامسىز اسەرىنىڭ سىرتقا جايىلۇنىان ساقتانۇ، وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەرگە اۋىر سوققى جاساۋدان ساقتانۇ كەرەك .

ۋاڭ ي مىنالاردى ئىبلدىردى: ئتوراعا شي جىنپىڭنىڭ ئسوزى قالىڭ وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەر- دىڭ جۇرەك ئسوزىن ايتىپ، ەلەمدىك باسقارۇ جۇيەسىندەگى وزگەرىسكە ايقىن بەتالىسى كورسە- تىپ، دۇنيە ئۇجۇزى ەكونومىكاسىنىڭ جاندىانوۋىنا كۇش - قۇات ۇيىستىردى. ەلەمدىك باسقارۇ جۇ- يەسىنىڭ وزگەرىسى اعىنعا قارىسى جۇزگەن قايبق- تاي، خاۋىپ - قاتەرگە، سىن - ساپىستارعا تولى. جۇڭگو جاق بازارى جاڭادان گۇلدەنگەن ەلدەر- مەن جانە وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەرمەن

بىرگە، ەكونومىكانىڭ جاھاندانوۋىنىڭ دۇرىسى بە- تالىسىنا تاباندى بولپ، اناغۇرلىم ەادىل، ۇيلە- سىمدى، جالپىعا ئىپىمدى، سىيسىمدى ەلەمدىك باسقارۇ جۇيەسىن قۇرۇدى ىلگەرلەتەدى .

ئتورتىنىشى، ەداۋىر اعىمىنا ۇيلەسىپ، برىكىس ەلدەر سەلبەستىگىن تەرەگدەتۇگە كۇش - قۇات ارنادى

ۋاڭ ي بىلاي دەدى: برىكىس ەلدەرىنىڭ جەر اۋدانى بۇكىل ەلەمنىڭ %26ىن، جان سانى %42ىن ۇستايدى، ەكونومىكاسىنىڭ جالپىى مولشەرى %25ىن ۇستايدى، وركەندەپ كەلە جاتقان ئىرى ەل شوغىرىنىڭ توپتىق كوركەيتۇىد- دەگى تارىجي اۋقىمعا ۇاكىلىدىك ەتۇدە. برىكىس سەلبەستىگى 16 جىلدى باسىپ ئوتتى، جاڭا ور- كەندەتۇ بانكەسى مەن توتەنشە جاعدايعا توتەپ بەرۇ قورىن قۇرۇدان ”برىكىس +“ سەلبەستىك ۇلكىسىنە دەيىن، ودان جاڭا ونەر كاسىپ توگكە. رىسى سەرىكتەستىك قارىم - قاتىناسىن تۇراقتاند- ىدىرۇعا دەيىن، برىكىس سەلبەستىگى جوعارى سا- پالى دامۇ كەزەڭمىنە قادام تاستاۋادا. يىىل جۇڭگو تاغى جاساپمازدىقپەن تۇڭغىش رەت ”برىكىس +“ سىرتقى سىتەر مېيىنىستىرلەر كەڭسەىن وتكىزىپ، برىكىس مەحانىزم قۇربىلىسىنىڭ ۇزدىكىسىز تە- رەگدەۋىن ىلگەرلەتەپ، ەڭ نىقالدى وڭتۇسى- تىك - وڭتۇستىك سەلبەستىك تۇغىرىنا اينالا- دى .

ئتوراعا شي جىنپىڭ برىكىس باسشىلارنىڭ دىدارلاسۇنىدا برىكىستىنىڭ بىولاشاقتاغى دامۇى تۇزالى 4 ئتۇرلى باستامانى ورتاعا قويدى: ئىم- رىنىشى، قىيىندىقتى تىزە قوسا ەڭسىرۇگە تاباندى بولپ، دۇنيە ئۇجۇزنىڭ بەيىتشىلىگى مەن تىنىش- تىغىن قورعاۋ، ەكىنىشى، سەلبەسە دامۇعا تاباندى بولپ، خاۋىپ - قاتەر مەن سىن - ساپىسقا بىرگە توتەپ بەرۇ، ئۇشىنىشى، ئورسى اشا جاڭالىق اشۇعا تاباندى بولپ، سەلبەستىكىڭ كومەسكى قۇاتى مەن ومىرشەڭدىك كۇشىن قاۋلاتۇ، ئتور- تىنىشى، اشىق، سىيسىمدى بولۇعا تاباندى بولپ، كوللەكتىۋتىڭ اقىل - پاراساتى مەن كۇش - قۇاتىن ۇيىستىرۇ. جۇنىقتا كوپتەنگەن مەملەكەتتەر- دىڭ برىكىس مەحانىزمىنە قوسىلۇن ئۇمىت ەت- كەندىگىنە قاراتا، ئتوراعا شي جىنپىڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: برىكىس توماعا - تۇپىق كلۇب مەمس، وزگەلەردى قاقاپايلايتىن ”شاعىن شەڭجەر“ دە مەمس، قايتا ئىىر - بىرىنە قارايلا- ساتىن ۇلكەن شائىراقى، سەلبەسىپ تەڭ يگىلىككە كەنەلەتىن تاماشا سەرىكتەسى. جاڭا جاعدايدا، برىكىس قاقپاسىن اناغۇرلىم ايقارا اشىپ دامۇدى كوزدەۋى، قۇشاعىن كەڭ اشىپ سەلبەستىكىنى جەبەۋى كەرەك. مۇشە كەڭەيتۇ اياق ىسىن ىل- گەرلەتەپ، مۇراتى ۇقساس سەرىكتەستەردى برىكىس ۇلكەن شائىراعىنا رەتەرەك قابىلداۋ كەرەك. ئتوراعا شي جىنپىڭ وسدان بۇرىن وت- كىزىلگەن برىكىس ەلدەرى سىرتقى سىتەر مېيىنىستىرلەرى كەڭەسىنىڭ اشىلۇ سالتىندا بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: برىكىس بەس ەلى اناغۇر- لم كوپ بازارى جاڭادان گۇلدەنگەن ەلدەرمەن جانە وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەرمەن كەڭسۇ، اۋىس - كۇپىسى ورسىتەتىپ، سەلبەسە- تىكىنىڭ بالكلۇشەسىن بارغان ساپىن ۇلكەيتىپ، العا باسۇدىڭ كۇشىن بارغان ساپىن ۇيىستە- رىپ، كۇشەيتىپ، ادامزاتىنىڭ تاعىدىرلاى ورتاق تۇلغاسىن قۇرۇعا اناغۇرلىم زور ۇلەسى قوسۇى كەرەك .

ۋاڭ ي بىلاي دەدى: ئتوراعا شي جىنپىڭنىڭ جوبالاۋىنىدا، جەتەكشىلىك ەتۇىندە، برىكىستىڭ ”جۇڭگو جىلى“ سۇبەلى تابىستارعا قول جەتكىز- دى، جارقىن تۇيىندەر جابال ايكىلەندى، جۇڭگو جاق تۇتاس جىلدا 170 نەشە رەت ۴ار سالانىڭ برىكىس قىمىلىن وتكىىزدى، ۴ار رەتكىى ”برىكىس +“ قىمىلى برىكىسكە مۇشە مەمس 50 نەشە ەلدى قاتىناسۇ